

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 34 (2013)

Δελτίον ΧΑΕ 34 (2013), Περίοδος Δ'. Στη μνήμη του Τίτου Παπαμαστοράκη (1961-2010)

Εργογραφία του Τίτου Παπαμαστοράκη

Ροδονίκη ΕΤΖΕΟΓΛΟΥ, Μαρία ΚΑΖΑΝΑΚΗ-ΛΑΠΠΑ, Μαρία ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ

doi: [10.12681/dchae.1741](https://doi.org/10.12681/dchae.1741)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΕΤΖΕΟΓΛΟΥ Ρ., ΚΑΖΑΝΑΚΗ-ΛΑΠΠΑ Μ., & ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ Μ. (2013). Εργογραφία του Τίτου Παπαμαστοράκη. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 34, XIII-XIV. <https://doi.org/10.12681/dchae.1741>

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΤΙΤΟΥ ΠΑΠΑΜΑΣΤΟΡΑΚΗ

α. Αυτοτελή δημοσιεύματα

1. *Ο διάκοσμος του τρούλου των ναών της παλαιολόγιας περιόδου στη Βαλκανική χερσόνησο και την Κύπρο*, Αθήνα 2001. Το βιβλίο βραβεύτηκε από τη ΧΑΕ το έτος 2003 με το έπαθλο «Μαρίας Θεοχάρη».
2. «Εικόνες 13ου-16ου αιώνα», στο Τ. Παπαμαστοράκης - Κ. Καλαμαρτζή-Κατσαρού - Ι. Ταβλάκης, *Εικόνες Μονής Παντοκράτορος*, Άγιον Όρος 1998, 40-171 και 338-347 (ελληνική έκδοση). «Icons 13th-16th Century», στο Τ. Papamastorakis - Κ. Kalamartzi-Katsarou - J. Tavlakis, *Icons of the Holy Monastery of Pantokrator*, Άγιον Όρος 1998, 41-173 και 339-348 (αγγλική έκδοση).

β. Άρθρα σε περιοδικά, πρακτικά συνεδρίων και συλλογικούς τόμους

3. «Η ένταξη των Προεικονίσεων της Θεοτόκου και της Ύψωσης του Σταυρού σε ένα ιδιότυπο εικονογραφικό κύκλο στον Άγιο Γεώργιο Βιάννου Κρήτης», *ΔΧΑΕΙΔ'* (1987-1988), 315-328.
4. «Η σημασία των προφητών στον τρούλο της Παναγίας του Άρακος και οι αντίστοιχες περιπτώσεις της Παναγίας Μυριοκεφάλων και της Παναγίας της Veljusa», *ΑΔ* 40 (1985), Μελέτες, 71-91.
5. «Το εικονογραφικό πρόγραμμα του τρούλου του Αγίου Γεωργίου (Επισκοπής) στην Κίττα της Μάνης», *ΑΑΑ ΧΧ* (1987), 140-158.
6. «Ένα εικαστικό εγκώμιο του Μιχαήλ Η' Παλαιολόγου: Οι εξωτερικές τοιχογραφίες στο καθολικό της Μαυριώτισσας στην Καστοριά», *ΔΧΑΕΙΕ'* (1989-1990), 221-240.
7. «Άγιος Δημήτριος του Κατσούρη: Το εικονογραφικό πρόγραμμα του τρούλου», *Πρακτικά 1ου Διεθνούς Συνεδρίου για το Δεσποτάτο της Ηπείρου*, Άρτα 1992, 419-454.
8. «Η μορφή του Χριστού Αρχιερέα», *ΔΧΑΕΙΖ'* (1993-1994), τόμος αφιερωμένος στη μνήμη της Ντούλας Μουρίκη, 67-76.
9. «Η αφιερωτική επιγραφή της Παναγίας Σκουταριώτισσας και Ακαταμαχίτου (Κουμπελίδικης) στην Καστοριά», *Λαμπηδών. Αφιέρωμα στη μνήμη της Ντούλας Μουρίκη* (επιστ. επιμ. Μ. Ασπρά-Βαρδαβάκη), τ. 2, Αθήνα 2003, 597-608.
10. «Η Βυζαντινή Ζωγραφική», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ. 56 (Ιούλιος-Σεπτέμβριος 1995), 6-20.
11. «Εικαστικές εκφάνσεις της πολιτικής ιδεολογίας του Στέφανου Dusan σε μνημεία της εποχής του και τα βυζαντινά πρότυπά τους», *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, Αθήνα 1996, 140-157.
12. «Επιτύμβιες παραστάσεις κατά τη μέση και ύστερη βυζαντινή περίοδο», *ΔΧΑΕΙΘ'* (1996-1997), 285-304.
13. «Ioannes 'Redolent of Perfume' and his Icon in the Mega Spelaion Monastery», *Zograf ΚΣΤ'* (1997), τόμος αφιερωμένος στη μνήμη του Vojislav Djurić, 65-73.
14. «Ιστορίες και ιστορήσεις βυζαντινών παλληκαριών», *ΔΧΑΕΚ'* (1998), τόμος αφιερωμένος στη μνήμη του Δημητρίου Πάλλα, 213-230.
15. «Η μονή των Οδηγών και η λατρεία της Θεοτόκου Οδηγήτριας», σε συνεργασία με τη Χ. Αγγελίδη, *Μήτηρ Θεού. Απεικονίσεις της Παναγίας στη βυζαντινή τέχνη* (επιμ. Μ. Βασιλάκη), Αθήνα - Μιλάνο 2000, 372-387. «The Veneration of the Virgin Hodegetria and the Hodegon Monastery», *Mother of God. Representations of the Virgin in Byzantine Art* (επιμ. Μ. Vassilaki), Αθήνα - Μιλάνο 2000, 372-387.
16. «Εικόνα της Παναγίας βρεφοκρατούσας με μορφές της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης», *Μήτηρ Θεού. Απεικονίσεις της Παναγίας στη βυζαντινή τέχνη* (επιστ. επιμ. Μ. Βασιλάκη), Αθήνα - Μιλάνο 2000, 314-316. «Icon of the Virgin Brephokratousa with Figures from the Old and New Testament», *Mother of God. Representations of the Virgin in Byzantine Art* (επιμ. Μ. Vassilaki), Αθήνα - Μιλάνο 2000, 314-316.

17. «Πορφυρές ονειράτων όψεις. Αφήγηση και εικονογράφηση βασιλικών ονειρών στο Βυζάντιο», σε συνεργασία με τον Η. Αναγνωστάκη, *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τχ. 79 (Ιούνιος 2001), 26-33.
18. «The Display of Accumulated Wealth in Luxury Icons: Gift-giving from the Byzantine Aristocracy to God in the 12th Century», *Βυζαντινές εικόνες: τέχνη, τεχνική και τεχνολογία* (επιμ. Μ. Βασιλάκη), Ηράκλειο 2002, 35-49.
19. «Re-Deconstructing the Khakhuli Triptych», *ΔΧΑΕ ΚΓ΄* (2002), 225-254.
20. «The Bamberg Tapestry Reconsidered», *ΔΧΑΕ ΚΔ΄* (2003), τόμος αφιερωμένος στη μνήμη του Νίκου Οικονομίδη, 375-392.
21. «The Empress Zoe's Tomb», *The Empire in Crisis (?). Byzantium in the 11th Century (1025-1081)*, Αθήνα 2003, 497-511.
22. «Tampering with History. From Michael III to Michael VIII», *BZ 96/1* (2003), 193-209.
23. «The Discrete Charm of the Visible», *Byzantium Matures. Choices, Sensitivities, and Modes of Expression (Eleventh to Fifteenth Centuries)*, Αθήνα 2004, 111-127.
24. «Έκμανής νέος Βάκχος. The Drunkenness of Noah in Medieval Art», σε συνεργασία με τον Η. Αναγνωστάκη, *Byzantium Matures. Choices, Sensitivities, and Modes of Expression (Eleventh to Fifteenth Centuries)*, Αθήνα 2004, 209-256.
25. «Ο μοναχός του Αγίου Ανδρέα στην Πάτρα και η απεικόνισή του στο χειρόγραφο του Σκυλίτζη», σε συνεργασία με τον Η. Αναγνωστάκη, *Ο μοναχισμός στην Πελοπόννησο (4ος-15ος αι.)*, Αθήνα 2004, 63-85.
26. «Οι σταυροφορικές εικόνες της έκθεσης», *Προσκύνημα στο Σινά. Θησαυροί από την Ιερά Μονή της Αγίας Αικατερίνης* (επιστ. επιμ. Α. Δρανδάκη), Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2004, 46-63. «The Crusader Icons in the Exhibition», *Pilgrimage to Sinai. Treasures from the Holy Monastery of Saint Catherine* (επιμ. Α. Drandaki), Benaki Museum, Αθήνα 2004, 46-63.
27. «Picturing the Spiritual Protector: From Blachernitissa to Hodegetria», σε συνεργασία με την Χ. Αγγελίδη, *Images of the Mother of God. Perceptions of the Theotokos in Byzantium* (επιμ. Μ. Vassilaki), Aldershot 2005, 209-223.
28. «...και ραπανάκια για την όρεξη», σε συνεργασία με τον Η. Αναγνωστάκη, *Σύμμεικτα 16* (2003-2004), 283-314. Το ίδιο κείμενο με τίτλο «“...and Radishes for Appetizers”. On Banquets, Radishes, and Wine», δημοσιεύτηκε αγγλικά με ελάχιστες αλλαγές στο *Βυζαντινών διατροφή και μαγειρεία. Πρακτικά Ημερίδας «Περί της διατροφής στο Βυζάντιο»* (επιστ. επιμ. Δ. Παπανικόλα-Μπακιρτζή), Αθήνα 2005, 147-174.
29. «“Orb of the Earth”. Images of Imperial Universality», *Byzantium as Oecumene*, Αθήνα 2005, 79-105.
30. «Βυζαντινά παρενδύσεις Ενετίας. Οι πολυτελείς σταχώσεις της Μαρκιανής Βιβλιοθήκης», *ΔΧΑΕ ΚΖ΄* (2006), τόμος αφιερωμένος στη μνήμη του Νικολάου Δρανδάκη, 391-410.
31. «Pictorial Lives. Narrative in Thirteenth-century Vita Icons», *Μουσείο Μπενάκη 7* (2007), 33-65.
32. «Αγραυλούντες και αμέλγοντες», σε συνεργασία με τον Η. Αναγνωστάκη, *Η ιστορία του ελληνικού γάλακτος και των προϊόντων του, Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς*, Αθήνα 2008, 211-237.
33. «Interpreting the *De Signis* of Niketas Choniates», *Niketas Choniates. A Historian and a Writer* (επιστ. επιμ. Α. Simpson - Στ. Ευθυμιάδης), Γενεύη 2009, 209-223, πίν. 3-7.
34. «St. Romanos *epi ten Sklepan*. A Saint Protector and Healer of Horses», σε συνεργασία με τον Η. Αναγνωστάκη, *Ζώα και Περιβάλλον στο Βυζάντιο, 7ος-12ος αιώνας* (επιστ. επιμ. Η. Αναγνωστάκης - Τ. Γ. Κόλλιας - Ευ. Παπαδοπούλου), Αθήνα 2011, 137-164.
35. «Δωρεές γυναικών από τον 8ο έως τον 12ο αιώνα», συμμετοχή σε Στρογγυλή Τράπεζα με τίτλο «Η εμπλοκή των γυναικών στην ίδρυση μνημείων και σε παραγγελίες έργων τέχνης στο Βυζάντιο», *Η Γυναίκα στο Βυζάντιο. Λατρεία και Τέχνη* (επιστ. επιμ. Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου), Ειδικό θέμα του 26ου Συμποσίου Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, 12-14 Μαΐου 2006, Αθήνα 2012, 231-241.
36. «Myzithras of the Byzantines/Mistra to Byzantinists», *Βυζαντινές πόλεις, 8ος-15ος αι. Προοπτικές της έρευνας και νέες ερμηνευτικές προσεγγίσεις* (επιστ. επιμ. Τ. Κιουσοπούλου), Ρέθυμνο 2012, 277-296.
37. «Reflections of Constantinople in Mystras: The Iconographic Program of the South Portico of the Hodegetria Church», *Viewing the Morea: Land and People in the Late Medieval Peloponnese* (επιστ. επιμ. S. Gerstel), Washington DC (τυπώνεται).